ДВАЙСЕТ И ЕДНО

"Fire!"

Това е заклинанието, с чиято помощ Але ще възроди Джеймз Дийн.

Получил го след две седмици статиране. Било страшно кибичене по полето между две повиквания "Статистите - на обекта!". Издействала му го Мима Лашевска по тайните си канали. Дали е трябвало да се нашиба с някого от екипа на Френк Саймънс, че Але да получи тези четири букви, които тутакси го избавили от тъпото стадо статисти, осигурили му постоянен пропуск за Филмовия град, повишили надницата му на три хиляди? Тъй като сега Але не се води вече статист като белите роби, които се купуват със стотици всяка сутрин пред портала на студиото, сега той е актьор-епизодист! Дали тя е трябвало да се нашиба? Колко пъти и с кого, това завинаги ще остане Мимина тайна.

"Fire!"

В тази дума гори паника.

"Fire!"

Повтаря безброй пъти в себе си Але като молитва: бясно, с вик, шепнешком и като вой. Повтаря със страх, хлипайки, заклинайки, нежно и заплашително.

Fire! Fire! Fire! Fire! Fire! Fire! Fire! Fire! Fire...

На шестнайсетия ден проникнал сред петимата помощници на шерифа.

Рядко го виждах през това време.

Веднъж Мима ме заведе на снимките:

- Ще извика "Fire!" - каза ми гордо, като че ли Але е нейна собственост.

- Fire?

- Огън! - обясни. - Знаеш ли какво значи това за него? За всички нас...

Видях Але още отдалеко как стои, заобиколен от помощниците на шерифа под един навес. Отидох при него в паузата и насмалко не му заговорих на "Ви"! Това беше някакъв съвсем друг Але, под маска от тъмен тен, който беше засъхнал и по повърхността му имаше мрежа от пукнатини като паяжина, точно както се е напукало лицето на Джокондата. Гледаше ме изпод маската си като от някакво много голямо разстояние. Изглежда се срамуваше, че го виждам костюмиран като каубой.

- Как си, Але?

- Горе-долу - смотолеви той. - Какво ново в общежитието?

- Всичко е постарому.

- Как е Комнен?

- Тъпее с французите - казах. - Знаеш си го ти Комнен!

- Получих изречение! - похвали ми се той. - Мима уреди да го получа...

- Знам, каза ми.

- "Fire!" - изрече. - Ще извикам: "Fire!"

- Тъй... - казах, и така стояхме и гледахме върховете на обувките си.

- Искаш ли дъвка? - подаде ми американска дъвка.

- Благодаря.

Нямахме какво да си кажем.

- Трябва да вървя... - каза Але. - Чао!

Тръгна към оня навес с наведена глава, а аз закрачих след него. Исках да му кажа нещо важно, не знаех и сам

какво. И вместо да му завиждам, някак си го съжалявах. Продаде се на този филм, за да ни измъкне от лайната.

- Хей! - викнах. - Але...

Обърна се:

- Какво има?

- Видя ли Саймънс?

- Аха.

- А той видя ли те?

- Той нищо не вижда - каза. - Ние работим с помощника му, господин Бил. Саймънс работи в студиото с артистите...

- Тъй, значи... - казах. - Жалко!

- Има време - каза Але. - И тогава...

- Чао!

- Чао...

Но Френк Саймънс все пак го видял.

Постоянно, като сянка зад гърба му, Мима избутвала Але пред Френк Саймънс. Наркотизираният Саймънс, впрочем, гледал някъде през Але, като през стъкло. Нищо не можело да се открие зад тъмните му очила, зад дима на вечната му хаванска пура.

Много от екипа вече забелязали приликата на Але с Дийн. Този младеж сякаш наистина бил роден брат на славния мъртвец. С избелели дънки и карирана риза, с каубойска шапка, нахлупена над очите, приличал повече от всякога на Джеймз Дийн от филма "Гигантът".

Но как можехме да знаем, че светът през тези години бил наводнен от момчета, които приличат на Дийн, които се мъчели колкото се може повече да приличат? На Саймънс дори и по летищата, където слизал да се прехвърли на друг самолет, му показвали наследници на великия Джеймз Дийн. Оставал винаги неподвижен, почти мъртъв, зад тъмните стъкла, които скривали погледа и мислите му. Ни-

кой не знаел дали не му е дотегнало от тези некрофилски дийновци, предлагащи се да продължат вестникарския мит, който не преставал да носи мангизи.

В Белград Саймънс затънал до гуша в неприятности. Техниката постоянно се повреждала, изпращали му невежи аматьори, а на всичко отгоре се натровил с храна на една вечеря, на която го замъкнали любезните домакини от белградските студия "Авала". За да стане бедата по-голяма, свършила му се "тревата", а неговият човек, който трябвало да му я прехвърли от Истамбул, бил арестуван в Солун. Като венец на всичко, каскадьорите прекратили снимките с искане да бъдат застраховани. Някакъв будала от организаторите не бил подписал с тях договор навреме и те можели да предявяват пред продукцията всякакви искания. Да шантажират! Продуцентите пък давали зор на Саймънс да завърши колкото се може по-бързо филма, тъй като изпълнителите на главните роли Нора Чендлър, Джони Паркс и Джийн Дейвис били обвързани с договор по друг проект. Привикнал всичко да му върви гладко, Френк Саймънс постоянно се чудел, че го занимават с дреболии. Не можел да схване манталитета на партньора си, това явно прахосване на пари. Снимането на някой филм открай време за Саймънс бивало къртовски труд. За хората от Белград то, изглежда, било развлечение! Фиеста балканика! Повод непрекъснато нещо да се чества. Филм-банкет! По време на снимки Саймънс живеел аскетично: студиото - хотела - студиото. Впрочем, тук, в Белград, все го влачели по вечеринки, където безконечно се вдигали наздравици, лапало се и се пиянствало... Уреждали му концерти на селски духови оркестри, мъкнели го да види фалшиво хореографирани и прекалено стилизирани народни танци, молели го да изнася лекции, уговаряли го да купува някакви неразбираеми картини от местни гении. Предлагани му били и жени, а когато отказал, довели

му тринайсетгодишните близначки Лиза и Нела, твърдейки, че били девствени. Казал да го оставят на мира, но след като чул, че този восъчно блед американец бил особен в любовта, ръководителят на снимките вкарал в апартамента му жена-джудже. Заварил я да клати кривите си крачета на кревата му и изпаднал в истеричен смях.

Чудновата страна! Чудноват начин за снимане на филми. Чествало се всяка вечер. Най-напред отпразнували първи дубъл. След това пък втори дубъл. Та трети дубъл. Пети. Двайсети и т. н. След тях дубли 11, че 22, че 222, че 333 и така, без край. Всеки, още преди началото на снимките, си бил избрал номер на дубъл, така че чествания нямали свършване. Екипът сутрин идвал недоспал, с подпухнали лица. Организаторите се носели с колите си из града и събирали онези, които не били отишли на снимки. На всички постоянно им се спяло. Дори и американците от посолството в Белград придобили навиците на тази страна с добро настроение. По двайсетина от тях мъкнели усамотения Саймънс на вечери по разни бърлоги и клубове за чревоугодници, само за да оправдаят подписа на сметката за посрещане на славен гост, която щял да плати Стейт Департмънт. Саймънс, който цял живот бил на сандвичи и кока-кола, изобщо не можел да проумее тази лапаческа еуфория! Забравял какво бил ял пет минути след като механически изгълтвал няколко залъка и с отвращение бутал настрана чинията. Освен това, досадни му били тези дипломатически чиновници, които се държат в Белград като обезумелите туристи из Ориента, постоянно наплашени от инфекции, натравяния и болести. Културният аташе бил прекалено превзет, изтънчен интелектуалец от Западния бряг, който постоянно го подпитвал за тази или онази прочута птица в Лос Анджелиз. Този човек е жив телефонен указател, мислел си Саймънс - драматизиран "Кой кой е в Америка"! Интелектуален

дрисльо. "Как Ви се струва Югославия?" - запитал го три минути, след като слязъл на летището. "От онова, което можеше да се види от самолета, много е хубава..." - отговорил му Саймънс и замълчал. След това му се нахвърлили вестникарите. Плещел им всичко, което знаел за героичната съюзническа страна и за това, че открай време искал да режисира точно такива лайна, каквото е "The Gold of Ceder Valley", с които щял да поправи историческата неправда, нанесена от американския уестърн на клетите чейени. "Какво мислите за обществената ни система?" - запитал го един очевидно амбициозен млад репортьор на рахитичен английски. "Мисля, че вашата обществена система има най-хубавото крайбрежие в Европа!" - отговорил Саймънс.

Не можел, значи, да разбере нито този град, нито тези хора около себе си, винаги в добро настроение, винаги усмихнати и готови за веселба. Като му казали колко изкарват, не можел да повярва. А все пак живеят по-безгрижно от който и да е негов познат! Застраховки, секретни брави, неизвестна старост, изплащане на заеми - всичко това сякаш тук не съществувало.

Пък и тези техни каскадьори, мислел Саймънс, са готови да направят много повече от всекиго, с когото е работил в този занаят, и то без каквито и да било предпазни средства. Те истински падат от коня, човече, истински скачат през прозореца на главата си, те истински се борят с мечки! Девствена страна.

На шестнайсети април 1959 г. Френк Саймънс трябвало да снима сцената преди голямата схватка. През отворения прозорец на хотелската му стая достигали среднощното плещене на пияниците, които излизали от бара. Приготвял работен план за следващия ден, вписвайки бележки в полетата на дебелата книга със сценария.

16. IV.1959. СЦЕНА: XXXIII - 24 - ОБЕКТ 14.

Момчетата на шерифа мързелуват на терасата. Кони Уест безгрижно се люлее на стола, с крака върху парапета. През поляната пред канцеларията на шерифа лениво минава куче.

Род Едъмс дялка дърво; Еред Колоуей смазва револвера си. Атмосфера на ленива отпуснатост.

(*Промяна на кадъра - общ план*)

От далечината, откъм конюшните на Спенсър, тича, препъвайки се, човек. Групата на терасата отначало не го забелязва, но когато го съзират, Кони Уест изплюва цигарата през перилата и става от стола.

(*Кони Уест - едър план*)

Контра-план: човекът дотичва под тераса на шерифа и пада в прахта, викайки:

ЧОВЕКЪТ (в много едър план)
Fire! F i r e !

Прекалено дълго тича, мисли си Френк Саймънс, по дяволите, прекалено дълго! Това ще бъде *chewing gum*, ако през това време не се случи нищо! Мудно, мудно... Завърта телефона на помощника си Бил Шелър: има ли някоя по-добра идея за утре? Няма. Какво ще каже, ако този младеж дотича вече запален пред терасата? Добре би било, ама каскадьорите стачкуват. Може ли да намери някой, който да изпълни това? Ще се опита. Нека не опитва нищо, *son of a bitch*, а направо да го изпълни! Не сме тук да се опитваме, а да направим този посран филм! О. К.? Саймънс оставя слу-

шалката и преминава към друга сцена. "Щял да опита!" - мърмори. - "Нека се опитват френските аматьори, които вече успяха с преносимата си на рамо камера да заразят и американското кино! Той е дресиран да прави *real things*! Щял да опита!"

- Кой играе човека, който вика *Fire*? - пита Шелър помощника си югославянин.

- Онова момче, дето го доведе Павличек.

- Кой го довел?

- Павличек, снабдителят.

- Топлият брат ли?

- Аха. Обратния.

- Ще се съгласи ли момчето да го позапалим малко?

- Не знам. Ще питам Павличек...

Асистентът на Шелър събужда Зденчица Павличек и скоро изкъпалия се рунтав бродяга, когото Зденчица точно тази вечер е подбрал от гарата.

- Моля?

Бродягата набързо търси дълбоките си обувки и ги нахлузва на босо.

- Студен огън? Ще уредя да се съгласи... Естествено, ще трябва да добавим малко пари, нали? Да, без застраховка; не е нужно, той не е професионален каскадьор, ще се съгласи! Спокойно си спете и кажете на господин Шелър, че съм му намерил онази икона... Да ме има пред вид за *Le verde bandiere de Alaco*... Лека нощ.

Бродягата вече си е намъкнал панталоните.

- О, Жизел, каква си уличница... - умолява го Павличек. - Къде ще вървиш посред нощ?

Момъкът му нанася прецизен ъперкут и Павличек пада върху жълто застлания си френски креват.

- Бъди добра, Жоржет... - скимти Павличек. - Не, недей да се биеш!

Без да каже нищо, горилата затваря с юмрук лявото му око и тъпче дреболии в дълбоките джобове на сините си работнически панталони.

- О, Жизел, Жизел, ако знаех...

Тази нощ Мима и Але слушали *Джорджия* до един и половина, а след това Але изпращал Мима покрай заспалите топчидерски къщи.

Къде съм бил през тази безумна нощ?

Не мога да се сетя.

Не мога изобщо да се сетя.

Къде съм бил през онази нощ, когато на Френк му дошла на ум блестящата идея младежът да дотича запален?